

en Embedsmænd i saa Henseende ringere, end man stiller et Lyende ligeoverfor Den, med hvem han har affluttet Kontrakt.

Tscherning: Har aldrig det ærede Medlem seet Leverance-Kontrakter affluttede, hvorved Den, der skal modtage en Leverance, forbeholder sig selv at afgjøre Stridspunkterne? Af den Slags findes der mange; det har viist sig at være de allerbedste Kontrakter, og Den, der gaaer ind derpaa, veed jo, hvad han gjør; der er Ingen, som tvinger ham dertil. Men jeg vil gaae meget videre; jeg siger, at det er noget aldeles almindeligt, at man i det Hele taget i de fleste Lande har særskilte administrative Domstole og hvad dertil hører til saadanne Spørgsmaal Afgjørelse, forskjellige fra de almindelige borgerlige Domstole. Der findes i alle Lande administrativ Afgjørelse af Spørgsmaal af den Art; jeg veed næsten ikke et eneste Land, hvori det ikke er Tilfældet. (H. Hage: Det er en Misforstaaelse!). Det er ikke nogen Misforstaaelse, det er en fuldstændig Forstaaelse, thi jeg har fulgt den Slags Sager til det Yderste og meget nøie. Hvis det ærede Medlem siger: Ja, men saa have de i andre Lande administrative Domstole til at kunne afgjøre saadanne Sager, men det have vi ikke her, saa siger jeg, at det Samme er Tilfældet her. Hvis nogen Mand føler sig krænklet i nogen Henseende, saa sidde vi jo her, og vi have jo haft mange Tilfælde af den Art, hvor man har henvendt sig til os. Hvorfor bør disse Sager ikke høre under Domstolene? Fordi Domstolene ikke kunne sætte sig ind i de konkrete Forhold, uden bestandig at tage fejl derti; fordi de altid maae gaae ud fra andre Forudsætninger end dem, der ere tagne ved Udvælsen af Lov af den Art. Naar det ærede Medlem siger, at der vil kunne komme en Regjering, der uden Videre stryger den Løn, der er bestemt for en Embedsmænd, saa siger jeg, at hvis vi nogenstunde kunne antage, at slike Forhold kunde indtræde, saa kunne vi lige saa godt opgibe strax at eksistere som Stat; det er Drømmerier og Umuligheder. Det, som der her bliver Spørgsmaal om, er kun de smaa Grændser, og naar det ærede Medlem har sagt, at han ikke billigebe flere af

de Domme, der ere affagte i Sager af den Natur, saa har han derved sagt, hvad der er det Simple, at Domstolene ikke have kunnet dømme, som de skulde; de have dømt efter bedste Evne, men de kunne ikke forstaae slike Sager. Derimod vil der lidt efter lidt i Regjeringen danne sig en Retspraxis, som vil blive fulgt, og hvorved Ingen vil føle sig krænklet. Vi have haft en lang Fortid, hvori Vilkaarlighed har kunnet gjøre sig gjældende, men det er ikke fæet; saadanne Tilfælde have i alt Fald været meget store Undtagelser. Hvis alle Spørgsmaal af den Natur, der have været omtvistede, f. Ex. i Krigsministeriet, havde været bragte for Domstolene, saa havde Domstolene ikke faaet Andet at bestille end at dømme f. Ex., om en Mand skulde have 5 eller 5½ Rd. i Kvarteerpenge. Disse Sager høre ikke for Domstolene; de kunne ikke undersøges der, de kunne ikke erkjendes der, og jeg vil næsten sige, at enhver af de Domme, jeg har seet, over Sager af den Natur, — for at nævne blandt andre een: om der skulde gives Pension af Oppasserpenge eller ikke — bærer Spor af den dybeste Uvidenhed hos Domstolene om Forholdene; de have truffet en Afgjørelse efter bedste Evne, men den bedste Evne har ikke strakt videre til end til at dømme om Dannevirkestillingen.

H. M. Petersen: Det forekommer mig, at den ærede næstsidste Taler dog bedømmer det her omhandlede Endringsforslag noget vel strengt. Selv om det vedtages, er det jo ingen Forpligtelse for Ministeren selv at afgjøre slike Spørgsmaal; det er kun en Bemyndigelse, man giver ham dertil. Embedsmænd kan ikke forbre Sagen henviist til Domstolene, men Ministeren kan bringe den for Domstolene, hvis han vil. Hvad man altsaa skulde frygte for, er dette, at vedkommende Minister skulde være stemt imod Embedsmænd; men hvis jeg skal dømme efter den Erfaring, jeg i saa Henseende har gjort, forekommer der mig dog ikke at være nogen stor Grund til Frygt herfor; det vilde høist være i et af 20 Tilfælde, at Forholdet vilde være saaledes. Jeg vil ikke udtale nogen Behreidelse eller Kritik, men jeg siger ikke for Meget, naar jeg udtaler, at selv om en